

EL LLENGUATGE

D'encà

L'adverbi *ençà*, que en principi és un mot locatiu, és també, especialment, d'una gran utilitat per a la formació de diverses expressions i frases temporals, totes elles molt vives i populars, de la llengua quotidiana, però que són perfectament adequades i eficaces en d'altres nivells de llenguatge, per exemple, en la prosa administrativa. Però és curiós d'observar com, al costat de la seguretat, de l'espontaneïtat gairebé mecànica, exempta de vacil·lació, amb què s'usen en el llenguatge col·loquial les frases temporals formades amb aquest mot, l'ús imperfecte o erroni, hauriem de dir inventat, que en fan alguns quan hi recorren en certs textos, que precisament s'haurien de caracteritzar pel rigor i la precisió dels conceptes i de la seva formulació gramatical. En les frases adverbials de temps a què ens referim, el mot *ençà* s'usa sempre en correlació amb la preposició *de*, formant un conjunt de valor prepositiu que és, per tant, part integrant de la frase adverbial, la qual es pot dir que introdueix. Dit altrament, el conjunt *d'ençà* nu, sense acompanyar d'altres termes que comportin una noció de temps, no forma cap frase, i és per consegüent inadequat el seu ús en una construcció com «Ens van dir que ens ho enviarien fa dos mesos i d'ençà no n'hem sabut res més»; la qual, certament, no és pas cap exemple inventat.

Les frases temporals que formem amb l'adverbi *ençà*, sempre amb el reforç de la preposició *de*, admeten dues variants: amb els termes pròpiament temporals intercalats entre *de* i *ençà*, o precedits pel conjunt *d'ençà de*, és a dir, en aquest cas, amb el doble reforç de la preposició *de*. Podem dir, així, amb el mateix valor, *d'aquell dia ençà* i *d'ençà d'aquell dia*, *d'aleshores ençà* o *d'ençà d'aleshores*, *de dijous ençà* o *d'ençà de dijous*.

Es fàcil de veure que en el segon cas, és a dir, en frases com *d'ençà d'aleshores* o *d'ençà d'aquell dia*, el conjunt *d'ençà de* equival, de fet, a la preposició composta *des de*. I, talment com aquesta preposició, pot generar una locució conjuntiva —també, és clar, de valor temporal—, amb la substitució de la preposició simple *de* per la conjunció *que*. Tenim, doncs, amb el mateix valor, *des que* i *d'ençà que*, però no és gens desenaonat de preferir la segona solució, que ofereix l'avantatge de no discrepar del llenguatge viu: *D'ençà que és fora...*, *D'ençà que vas venir...*, *D'ençà que va a esquiar...*

Albert Jané